

MEMÒRIA

Programa Municipal per a la Dona

2010

Taula de continguts

Presentació

1. **Missió**
  2. **Línies estratègiques**
  3. **Estructura organitzativa.**
- Organigrama**

4. Personal

5. Política de Qualitat

6. Equipaments

Cartera de serveis

A. 1 Servei d'atenció personalitzada .

- A.1.1. Perfil sociodemogràfic de les usuàries
- A.1.2. Demandes al Servei- Identificació de necessitats
- A.1.3. Atenció grupal
- A.1.4. Servei d'Infància

B. 1. Dinamització comunitària

- B.1.1. Observatori de les dones i la violència de gènere a la ciutat
- B.1.2. Presentació del protocol de prevenció de la MGF.
- B.1.3 . Prevenció de la violència a l'àmbit educatiu: "Bons tractes"
- B.1.4 . Consell de les dones
- B.1.5. Entre veïnes
- B.1.6 Urban Gornal
- B.1.7. Mitjans de comunicació local
- B.1.8. Entitats i serveis
- B.1.9. Síntesi de participació

C. 1 Servei de documentació

- C.1.1. Fons de Documentació
- C. 1.2. Web

D. 1 Docència

E. Conclusions generals

Presentació

El Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID) va ser creat l'any 1986 amb l'objectiu d'atendre, de manera prioritària, la greu situació de les dones que patien violència de gènere en el municipi de L'Hospitalet de Llobregat (L'H).

Després de cinc anys d'experiència, el CAID va veure incrementades les seves competències amb l'aprovació, l'any 1991, del Programa Municipal per a la Dona (PMD), que des de llavors constitueix el mitjà institucional per desenvolupar les polítiques municipals per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

El PMD està integrat per un equip multidisciplinari de professionals i els seus àmbits d'intervenció es desenvolupen en dues grans branques de treball, d'una banda la intervenció assistencial i, d'altra, la intervenció comunitària.

Les polítiques municipals desenvolupades des del PMD estan basades en el reconeixement de la situació de desigualtat de gènere i amb una voluntat de garantir una major qualitat de vida de les dones, promovent la seva participació activa a la vida social, cultural i econòmica.

1.

Missió

La missió del PMD és la *d'implementar les polítiques municipals d'igualtat d'oportunitats de les dones de L'H, a través de serveis d'atenció directa i de projectes dirigits a la comunitat. Amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les dones i del seu entorn, fomentant un model de convivència social basat en la no discriminació i l'eradicació d'estereotips sexistes.*

2.

Línies estratègiques

Les polítiques municipals desenvolupades des del PMD parteixen del reconeixement d'una situació de desigualtat de gènere i de la voluntat de garantir una major qualitat de vida de les dones, promovent la seva participació activa a la vida social, cultural i econòmica.

Les línies d'actuació del PMD estan emmarcades en el Pla d'Actuació Municipal 2008-2011 i es regeixen pels següents objectius:

- Coordinar l'actuació transversal municipal en relació a les polítiques d'igualtat.
  - Potenciar la xarxa associativa de dones de la ciutat per reforçar els mecanismes de participació del teixit associatiu i impulsar el creixement i la consolidació de les associacions.
  - Oferir informació a les dones de la ciutat sobre activitats i recursos com a mitjà de dinamització social i personal.
  - Mantenir un espai de referència documental – el Fons de Documentació – en el qual estudiants, professionals i població en general, puguin trobar tot tipus d'informació actualitzada sobre la igualtat d'oportunitats.
- Oferir atenció individual especialitzada a totes les dones que la sol·liciten per una problemàtica personal derivada de les discriminacions sexistes.
  - Dedicar un espai terapèutic de grup a dones que presenten una problemàtica comuna.
  - Organitzar activitats comunitàries que afavoreixin la reflexió crítica de les actituds i estereotips sexistes.
  - Oferir formació a professionals i col·lectius interessats en el tema específic del gènere.

3.

E

structura organitzativa. Organigrama

4.

Personal

Tots els serveis del PMD es presten mitjançant un equip multidisciplinari compost per professionals de diverses àrees: ciències socials, jurídiques, psicològiques i administratives. Aquest equip intervé en el disseny, l'elaboració i la implementació dels projectes.

5.

Política de Qualitat

La Política de Qualitat del PMD explicita el compromís de complir els requisits de qualitat que emanen de la seva Missió i estableix com a marc general d'actuació en totes les seves activitats:

- Disposar de professionals competents i subjectes al compliment del Codi Deontològic Intern
- Disposar de les instal·lacions adequades
- Disposar d'informació actualitzada sobre els temes de la seva competència (legislació, prestacions, recursos, etc.)
- Garantir la clàusula de confidencialitat de tot el personal
- Garantir l'accessibilitat al servei (horaris, transport, desplaçaments)
- Garantir el tracte personalitzat i respectuós
- Garantir una coordinació i comunicació interna eficient
- Abastar el màxim de població possible
- Dissenyar nous serveis adaptats a les necessitats detectades
- Millorar contínuament l'eficàcia i qualitat dels serveis

La Política de Qualitat és coneguda per tot el personal del PMD i es revisa periòdicament per tal de garantir la seva continua adequació.

El Programa Municipal per a la Dona manté des de l'any 2006, un sistema de gestió de la qualitat i millora de la seva eficàcia, d'acord amb els requeriments de la norma ISO 9001:2008. (Certificació ISO 2008).

6.

equipaments

El Programa Municipal per a la Dona presta els seus serveis bàsicament en el Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID), situat fins al mes de juliol de 2010 al carrer Santa Eulàlia, 101 baixos, a L'Hospitalet de Llobregat.

Al mes de juliol, el PMD es va traslladar a la casa pairal remodelada Can Colom, ubicada a la Plaça Can Colom s/n.

Can Colom és una casa pairal clàssica datada entre els segles XVIII i XIX que forma part del patrimoni arquitectònic de la ciutat. L'edifici original era de planta quadrada amb tres cossos i, posteriorment, se li van afegir dos cossos laterals, un per fer una capella i un altre per fer un porxo d'inspiració neogòtica.

A la planta baixa s'ha habilitat un vestíbul, sala d'espera, recepció, secretaria, el fons de documentació obert a tota la ciutadania i una sala d'actes, amb capacitat per a 30 persones, a l'antiga capella.

A la primera planta hi ha despatxos per a l'atenció assistencial i a la segona planta, dues sales diàfanos per fer actes públics, tallers i formació.

A més de la seu a Can Colom, el CAID disposa - com a recurs d'acollida urgent a dones en situació de risc- d'unes places en els Centres d'Emergències per a dones, per aquells casos que requereixen una marxa immediata del domicili i un pis de mitja estada, condicionat i equipat per facilitar la integració social de les persones acollides, amb capacitat per a dues famílies monoparentals

A més, i consegüentment amb la seva missió d'incidir en l'àmbit comunitari, el PMD també desenvolupa activitats en altres espais, com ara les seus de les associacions de dones, entitats, centres culturals i altres equipaments públics.

CARTERA DE SERVEIS

El Programa Municipal per a la Dona, organitza els seus serveis en quatre àmbits d'intervenció:

Atenció personalitzada,
Intervenció comunitària,
Docència,
Servei de Documentació i recursos.

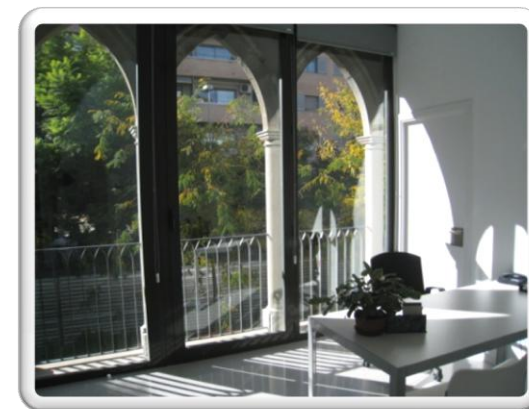
A. 1. **S**ervei d'atenció personalitzada

A.1.1 **A**tenció individual

Servei d'atenció individualitzada destinat a les dones de la ciutat que sol·licitin informació i assessorament en relació a situacions de discriminació de gènere.

Segons les necessitats per a cada situació s'estableix un pla d'intervenció personalitzat en el qual s'ofereixen diferents possibilitats:

- ⊗ Visita de seguiment, o per noves demandes, ateses per les consultores.
- ⊗ Atenció social individualitzada: diagnòstic social, gestió d'acollida (allotjament), assessorament personal en situacions amb necessitats socials de vulnerabilitat o precarietat (manca de recursos personals i de recursos socials).
- ⊗ Atenció psicològica individualitzada: diagnòstic, orientació i tractament.
- ⊗ Assessorament jurídic referent als processos de separació i divorci i als circuits i procediments de denúncia de la violència i, en general, tots els temes relacionats amb el dret de família i laboral.
- ⊗ Atenció psicosocial en grup.
- ⊗ Derivació a altres serveis d'atenció social o sanitària de la ciutat.

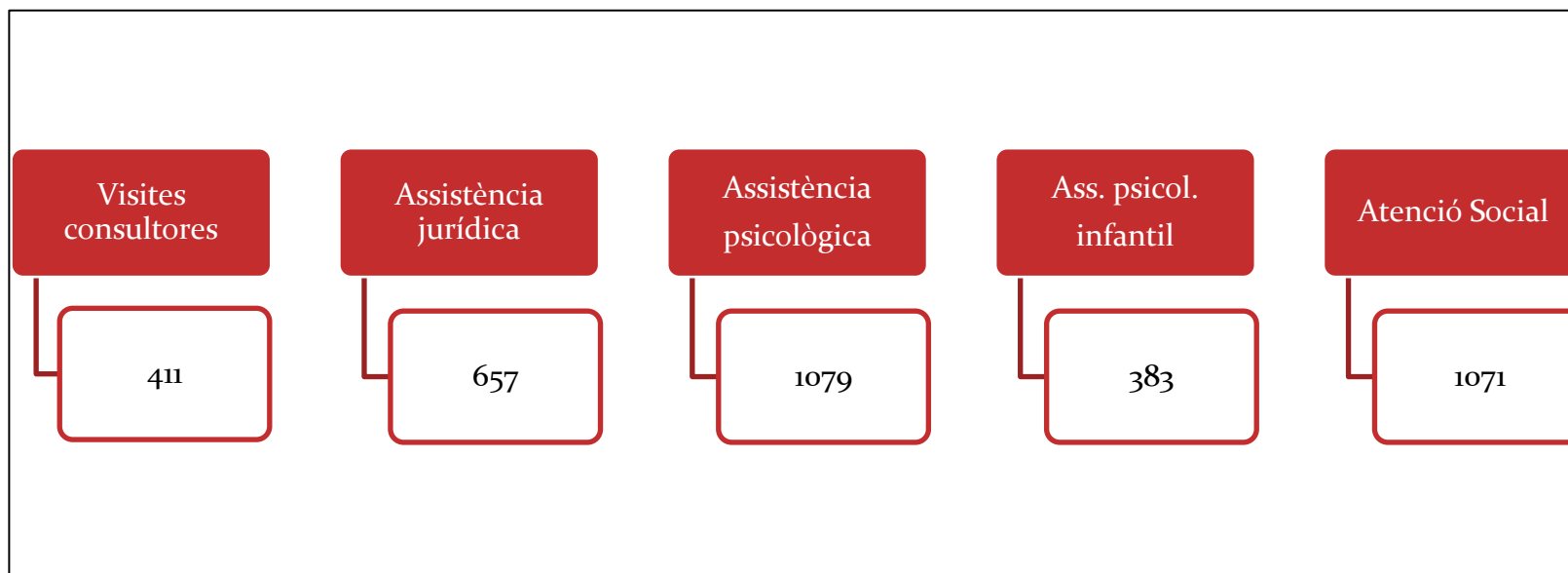

L'equip de professionals compta amb un espai de coordinació per oferir una atenció integral.

Durant l'any 2010 el nombre total de dones que s'han dirigit al servei d'atenció ha estat de **944 més 71 d'atenció infants**, es a dir **1015**.

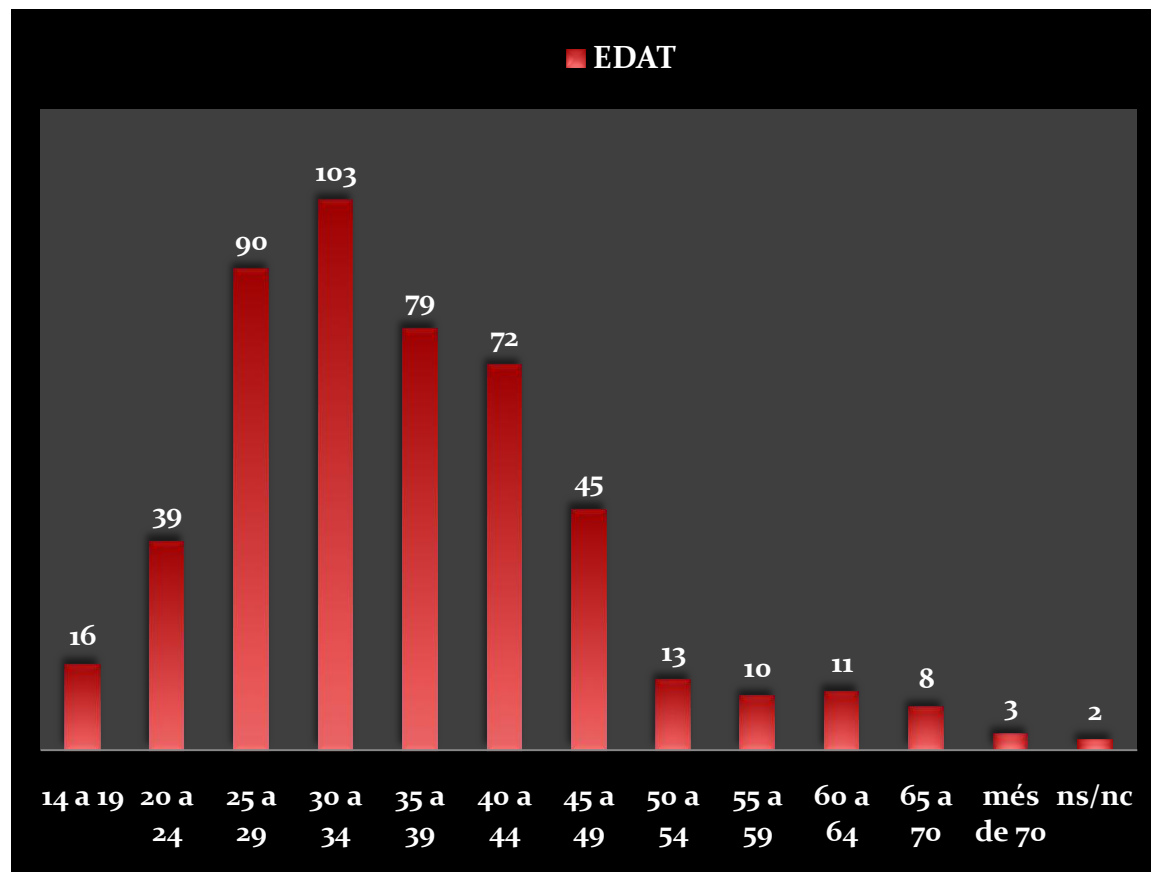
El nombre total d'**entrevistes fetes** en aquest període ha estat de **3.505**, de les quals **184** han estat consultes efectuades per telèfon. El nombre total de **primeres visites** ha estat de **491**.

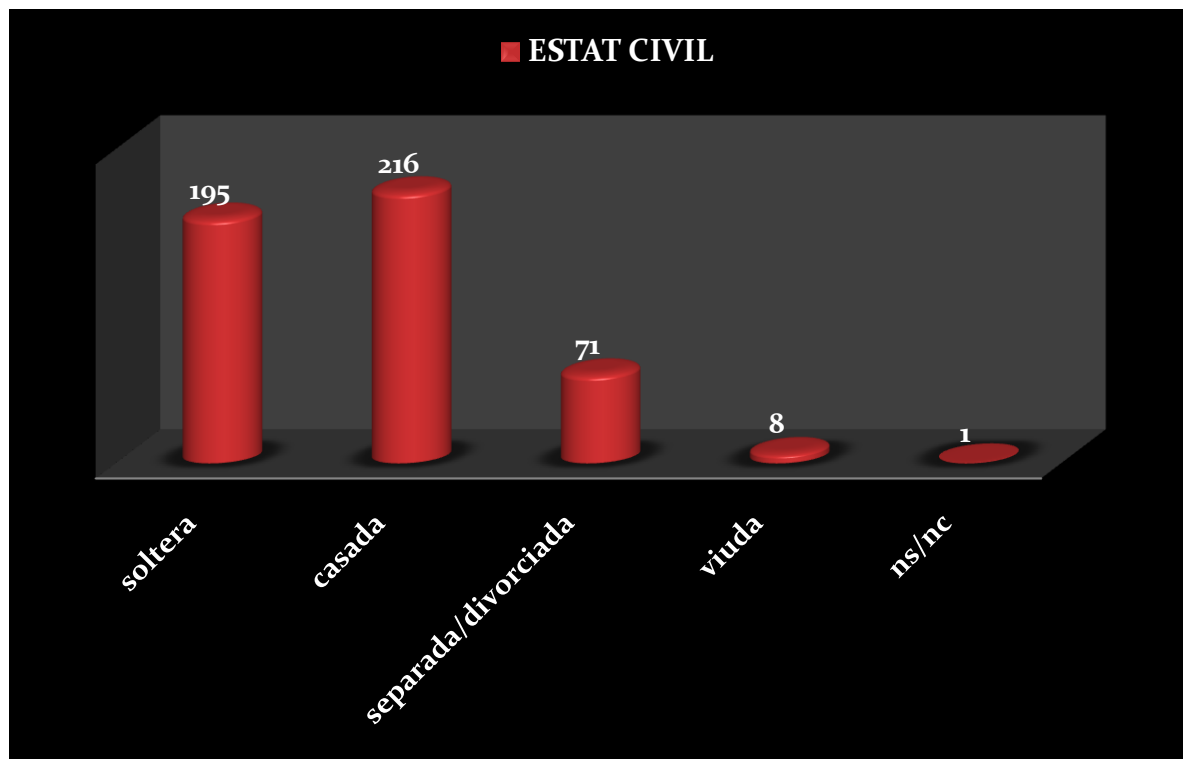
Visites:

A.1.1. Perfil sociodemogràfic de les usuàries (primeres visites)

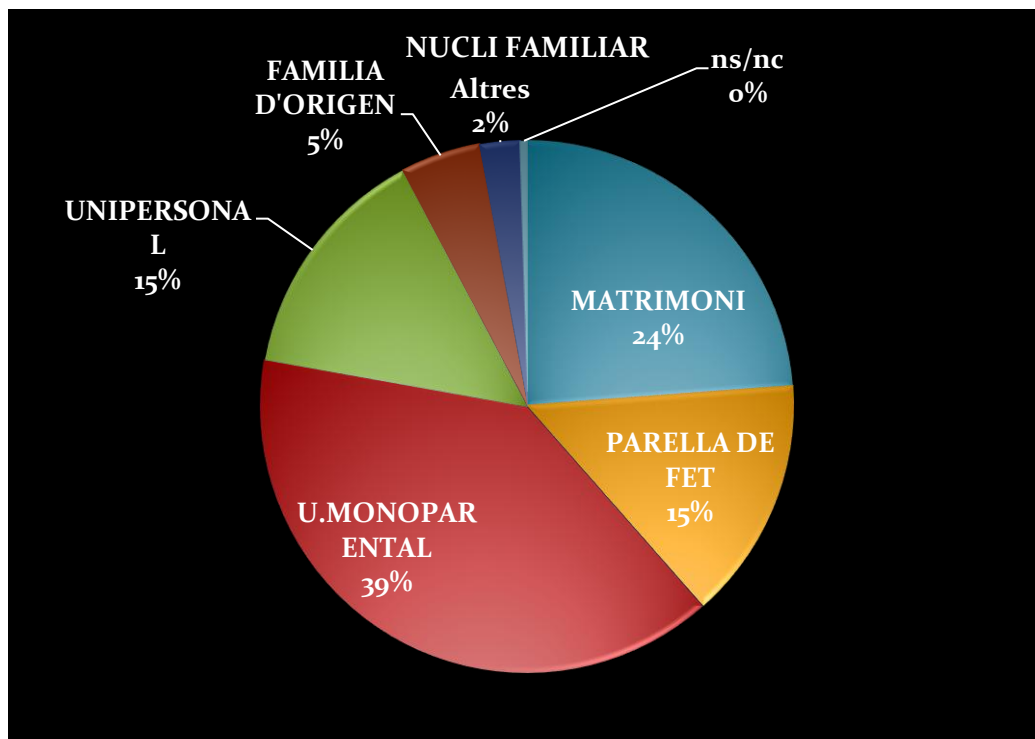
Igual que en anys anteriors les franges d'edat que més consultes realitzen al centre són joves - entre 25 a 35 anys-

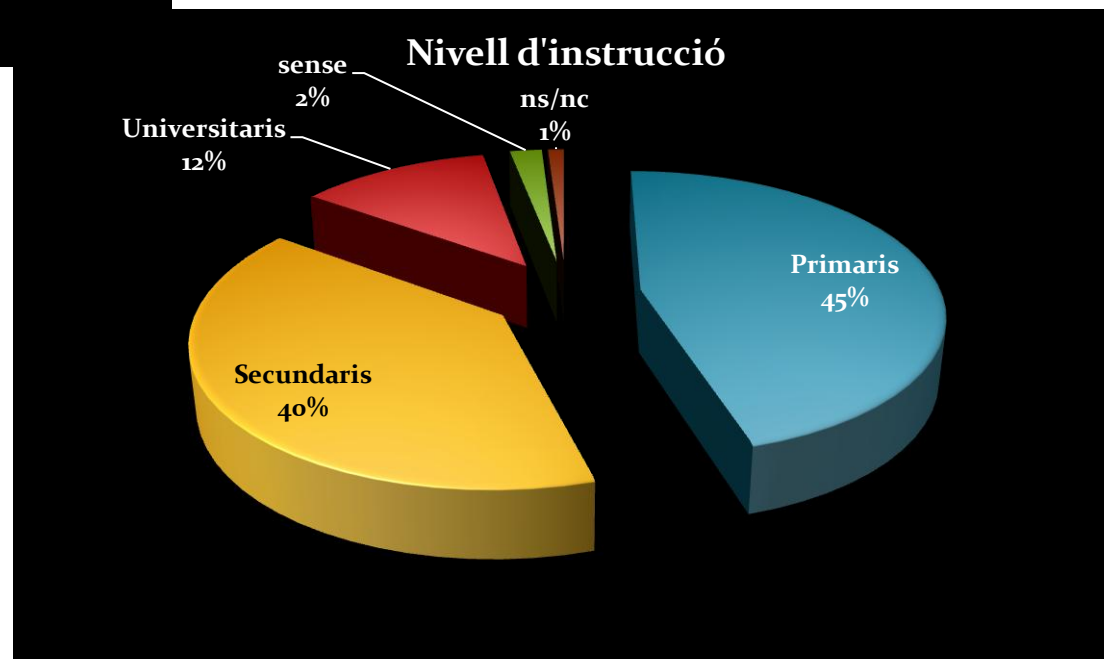

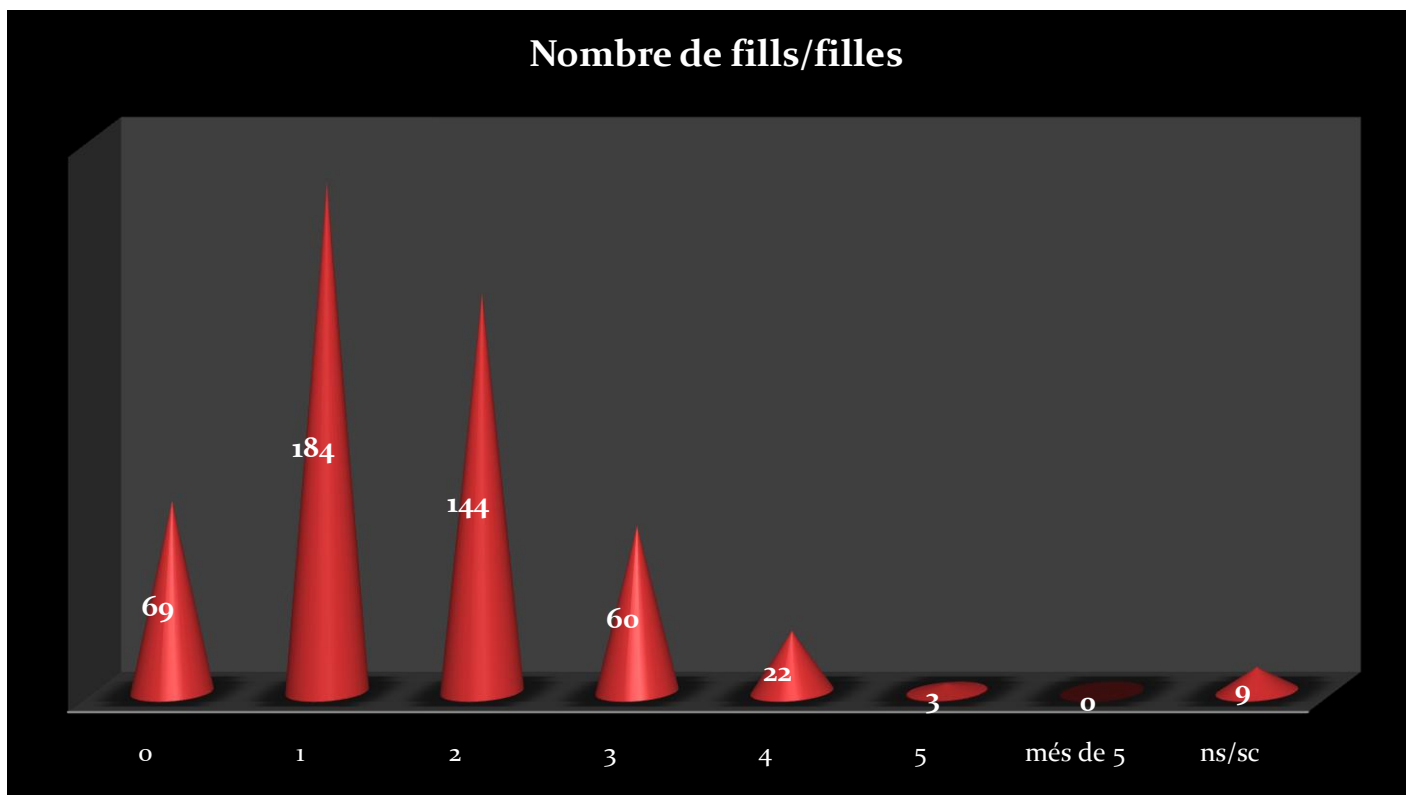
Més de la meitat de dones ateses al servei no estan casades, així doncs el 44 % de dones estan casades, el 39,7 % de dones ateses és soltera, el 14,46 % és separada o divorciada i el 1,6 % és vídua.

El nivell d'estudis es manté respecte als anteriors anys, trobem doncs que el 45% de les dones ateses té estudis primaris, el 40 % de les dones té estudis secundaris, un 12 % ha realitzat estudis universitaris i el 2% són analfabetes

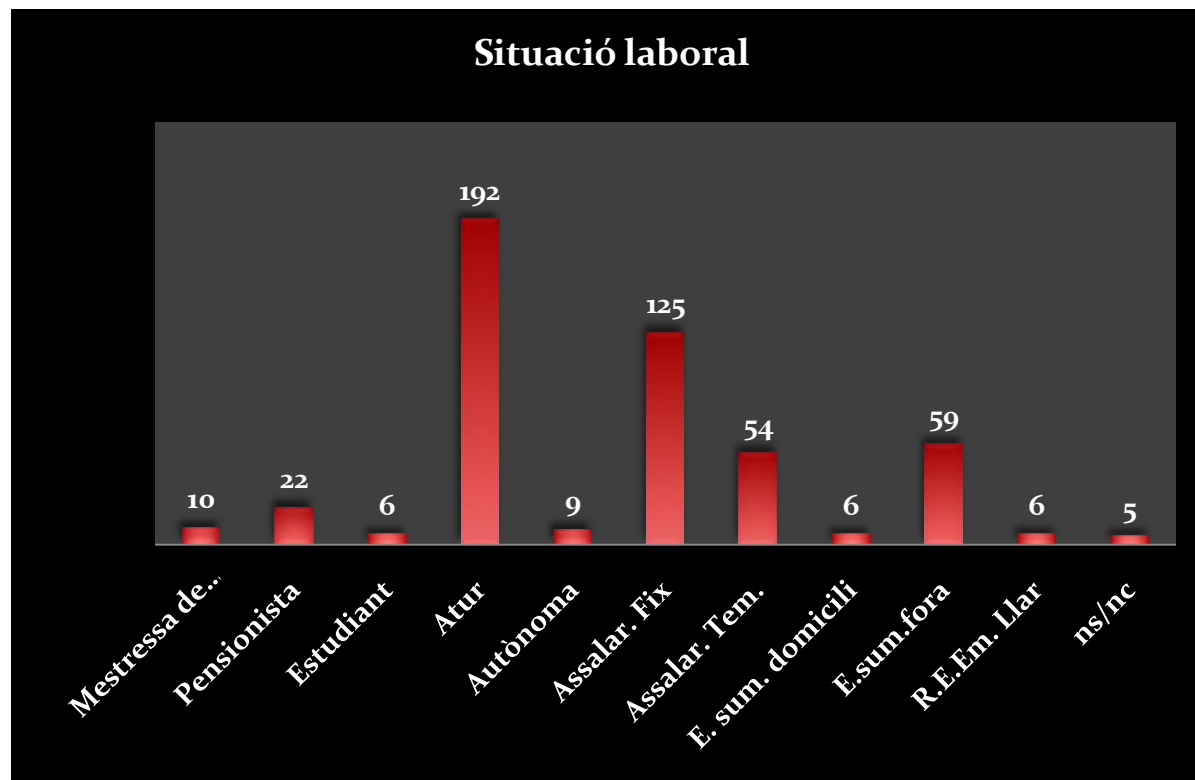
Pel que fa al nucli familiar, un 39% de les dones ateses formen una unitat monoparental, el 24% el seu nucli familiar és el matrimoni, el 15% és parella de fet, el 15 % viuen en llars unipersonals i el 5% formen el nucli amb la família d'origen.

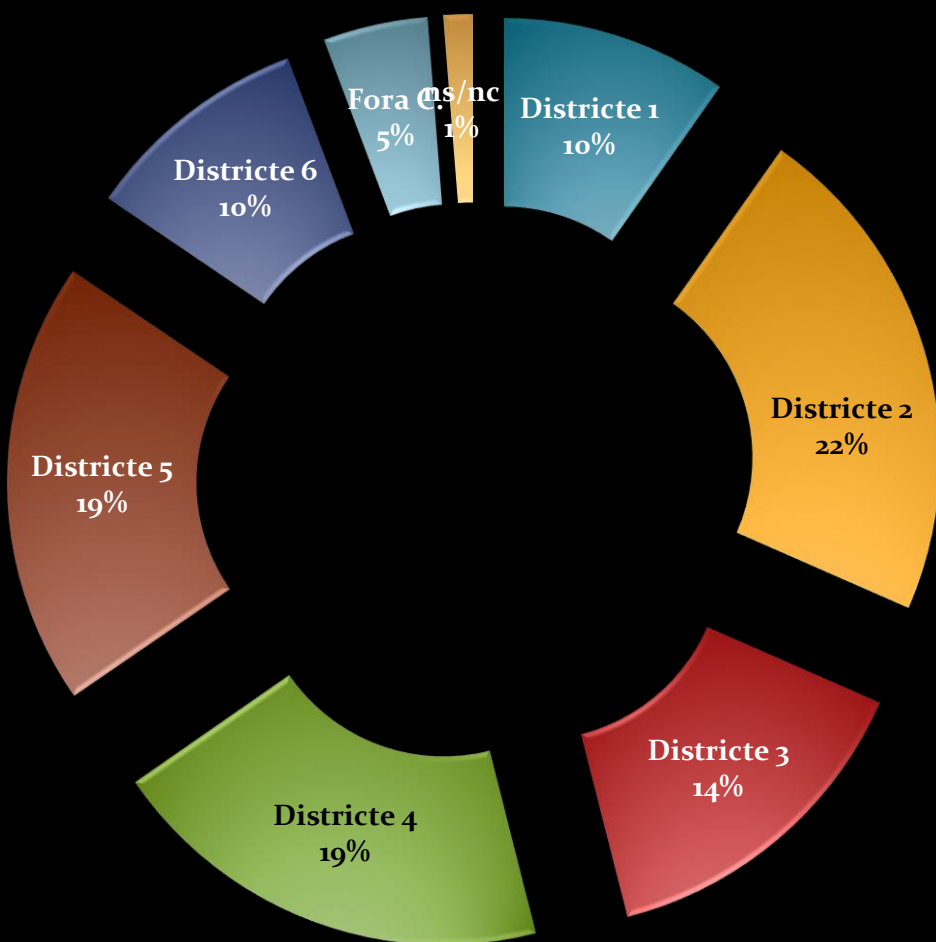

Augmenten les dones usuàries que no tenen fills/es i es manté, respecte a l'any 2009, el nombre de les dones ateses que tenen un sol fill/a; les altres categories disminueixen lleugerament.

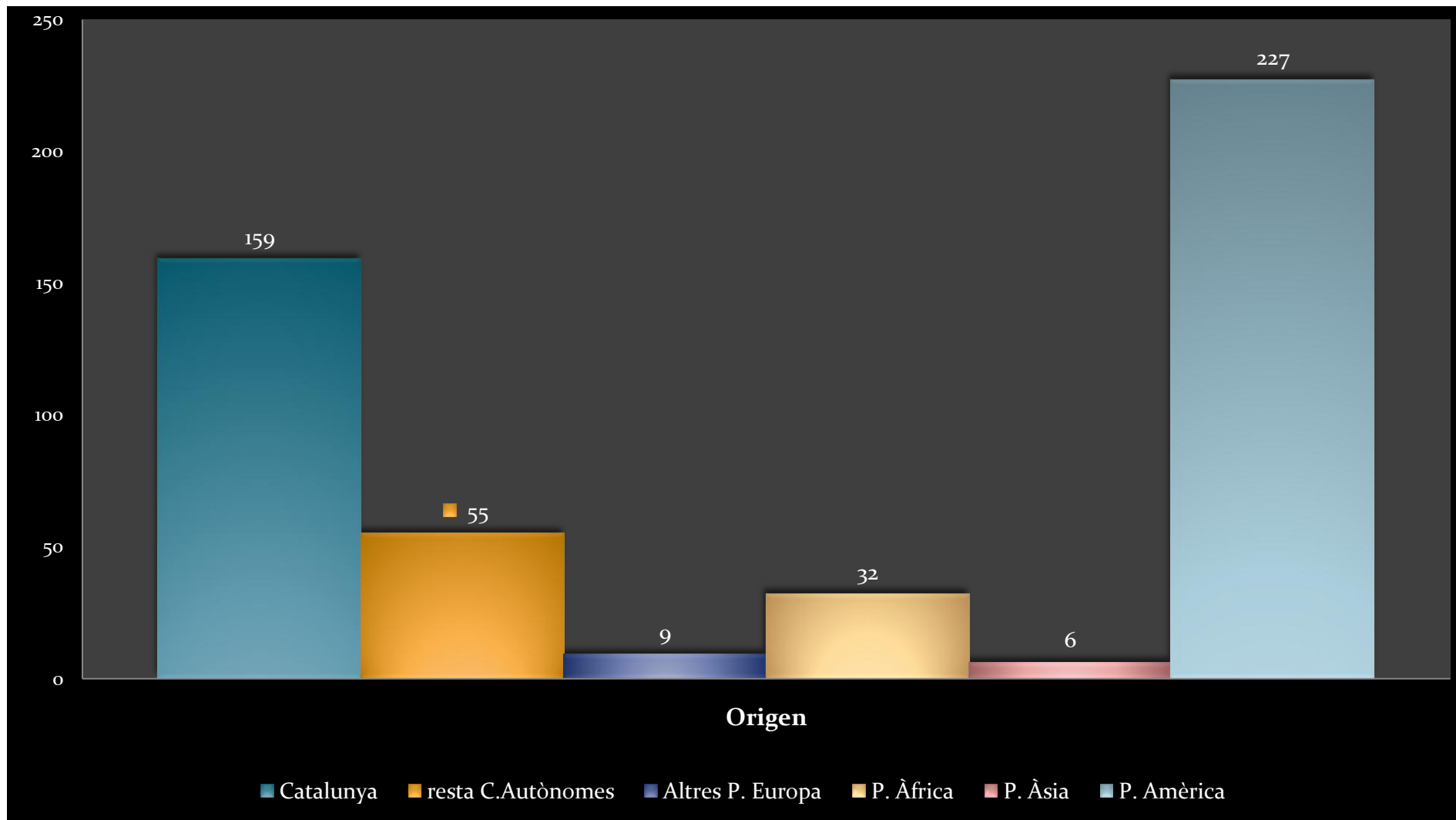
Pel que fa a la situació laboral de les dones ateses ha empitjorat respecte a anys anteriors. La majoria de dones ateses estan en atur, el 39,1 % o treballen a l'econòmica submergida, el 12,62%

Residència

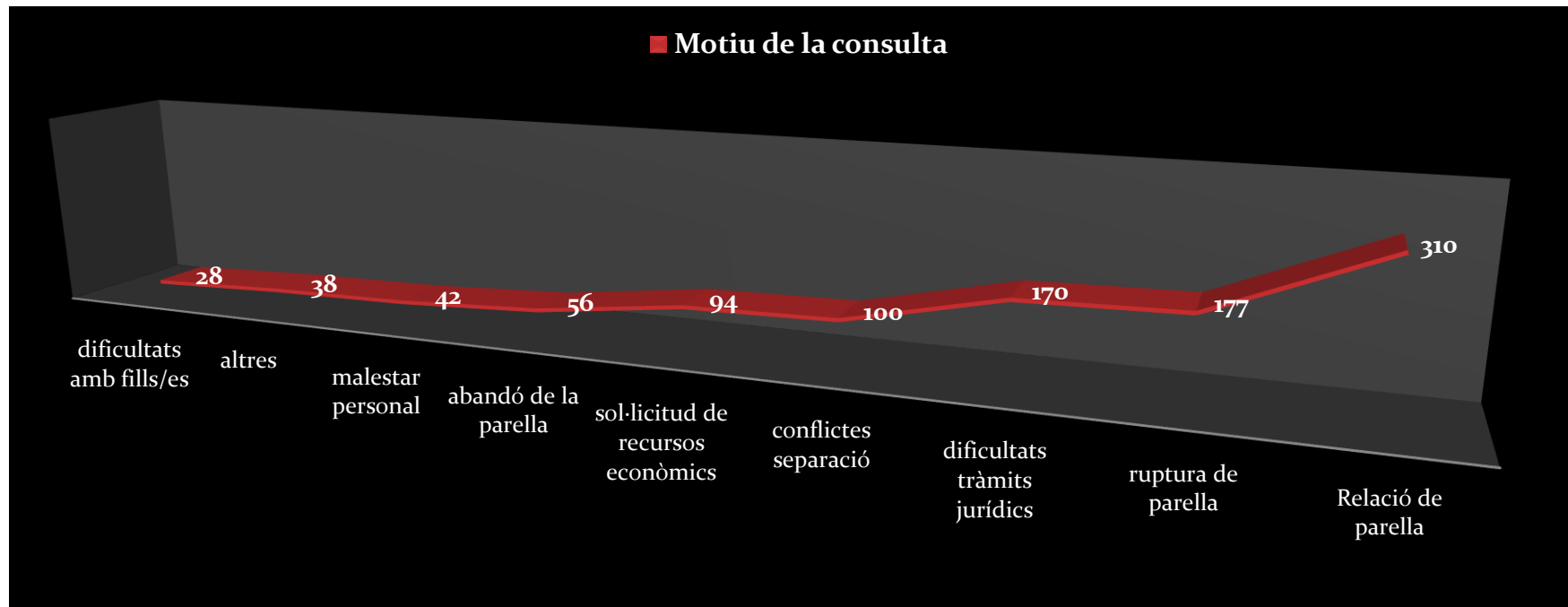

Respecte els anys anteriors es mantenen els percentatges per barris, amb un lleuger increment dels districtes 2 , 4, 5 que coincideixen amb els que hi resideix més població nouvinguda.

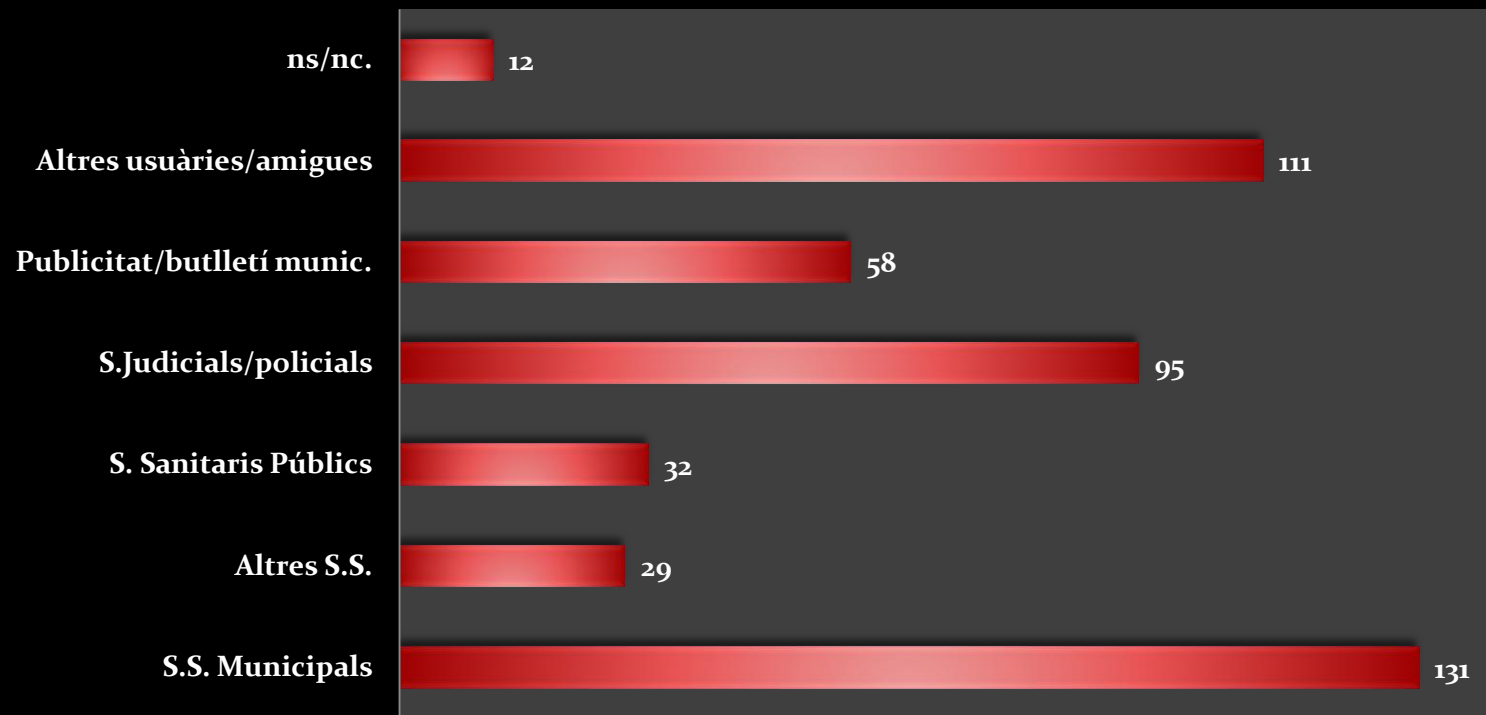
La dones ateses en primera visita d'origen nacional representen el 44 %: el 32,5% de Catalunya i el 11,5% de la resta de Comunitats Autònomes. Pel que respecta a l'origen de les dones ateses d'altres països, el percentatge més alt: el 46,5% són de països llatinoamericans.

A.1.2. Demandes al Servei- Identificació de necessitats – Resposta del Servei

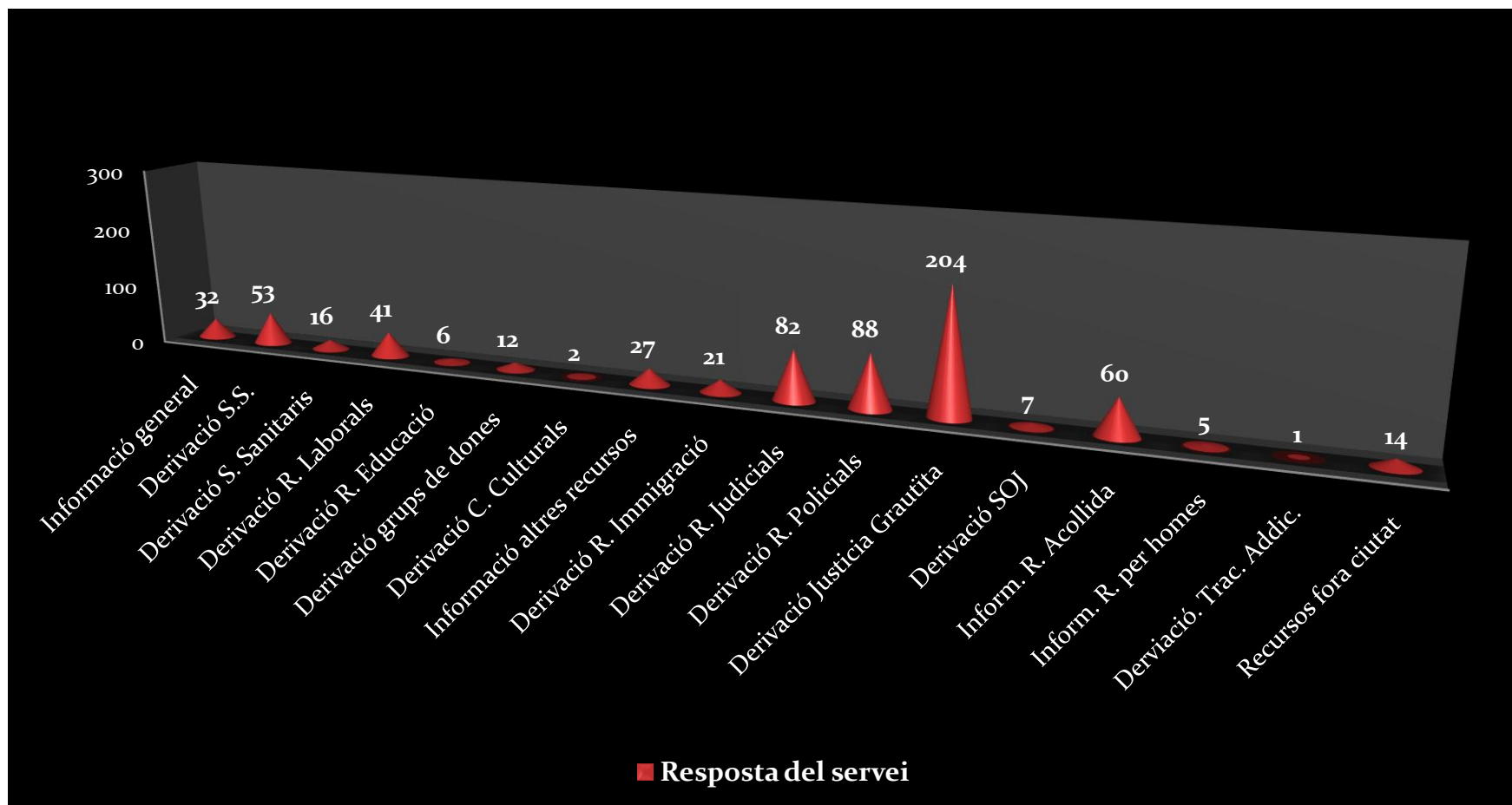

El principal motiu de la consulta de les dones que són ateses per primera vegada al Servei està relacionat amb conflictes amb la seva parella: el 30,5 %, d'aquest 30,5% el 17,43 % de les dones han iniciat un procés de ruptura de parella.

Remissió al CAID

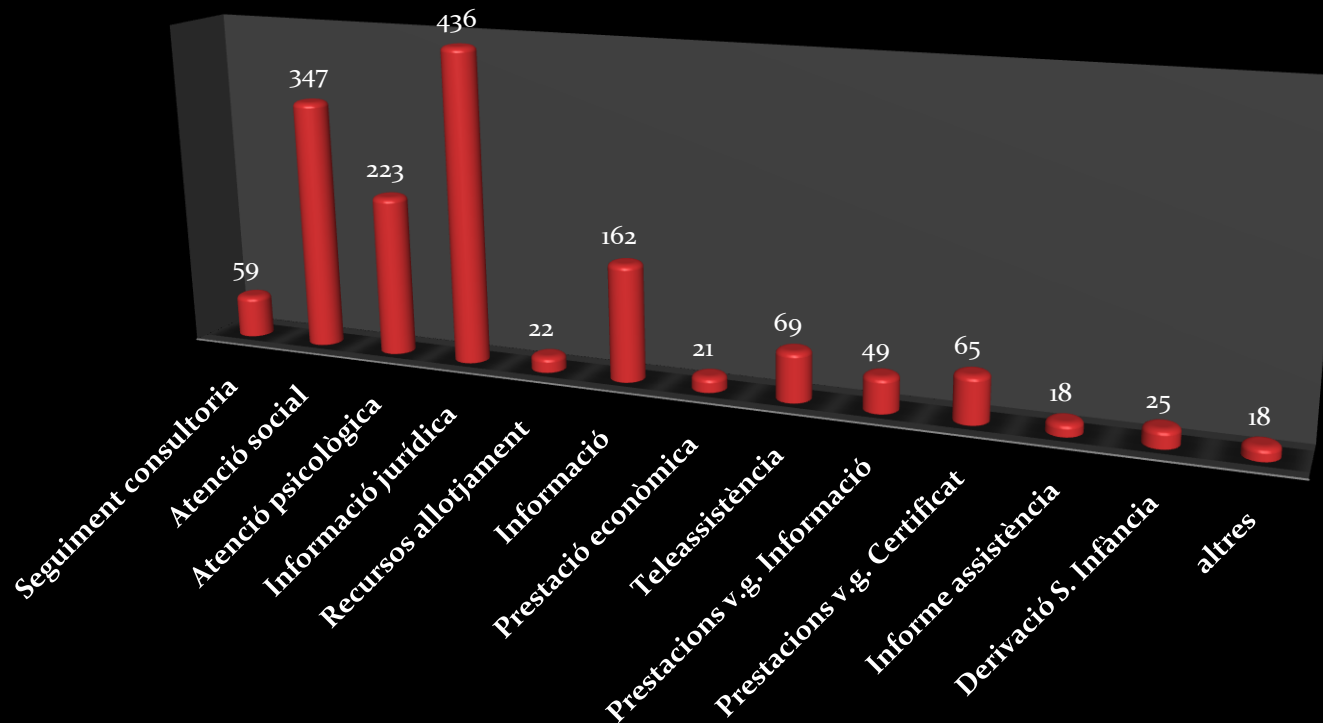

La remissió al Servei d'atenció personalitzat es realitza, segons el gràfic, fonamentalment per part de serveis públics, tant Municipals, 25,8 %, com Judicials/Policials, 20,3% o Sanitaris 6,8%. També cal destacar que el 23,7 % són remeses per altres dones que coneixen el Servei.

Pel que fa a la resposta del Servei, més de la meitat de les derivacions externes que es fan són a Serveis Jurídics: Justícia Gratuïta (30,4 %), Policia (13,1 %) i Jutjats (12,2). A més, cal destacar que 8,9 % són informades dels Serveis d'Acollida per violència de gènere.

Procés

Dins de les derivacions internes veiem que el 22,4 % es correspon a la informació jurídica, el 20,8 % a l'atenció social, el 11,47 % a l'atenció psicològica i el 6% a la informació de grups.

A.1.3 **A**tenció grupal

L'atenció en grup és una modalitat d'intervenció d'eficàcia provada per molts anys d'experiència. Aquesta modalitat d'atenció en grup afavoreix:

- La socialització dels problemes derivats de la discriminació sexista amb el consegüent augment de la consciència de gènere.
- L'obertura i comunicació en les relacions personals i per extensió una major participació social i comunitària.
- La diferenciació entre els aspectes socioculturals i aquells més personals i subjectius.
- La visualització de diferents maneres d'afrontar els conflictes que possibilita l'obertura de pensament cap a postures menys rígides i estereotipades.

Durant l'any 2010 en aquest grups han participat 28 dones

A.1.4 Servei d'Infància

Aquest Servei està integrat dins del Pla d'actuació integral de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat: Prevenció i tractament de la violència contra les dones, que desenvolupa el Programa d'Atenció a la Dona.

L'organització i disseny del Servei d'Atenció a la Infància s'inicià al novembre del 2007, començà a atendre les primeres visites al gener del 2008 fins l'actualitat.

Durant l'any 2010 s'han obert 33 nous expedients d'infants (que corresponen a 26 mares). Això ha generat 287 visites en relació a les mares i 379 visites fetes amb els nens i nenes. Per altra banda, hi ha hagut durant l'any 2010, 15 tancaments d'expedients perquè s'havia resolt la demanda i 12 abandonaments (nombre d'infants) que corresponen a 9 famílies. Molts d'aquests abandonaments s'han donat per canvis de domicili de la família, retorns amb les parelles, derivacions a altres serveis de la ciutat i en alguns casos es desconeix el motiu de l'abandó per què no s'ha pogut connectar amb la família.

També es va organitzar una xerrada dirigida a les mares usuàries del CAID amb fills de 3 a 12 anys, on es va donar a conèixer el Servei i es va treballar amb les mares la importància de la consolidació dels hàbits en els nens (alimentaris, higiènics i del son) així com la necessitat d'establir límits adequats als seus fills/es i les funcions que tenen aquests en el procés educatiu.

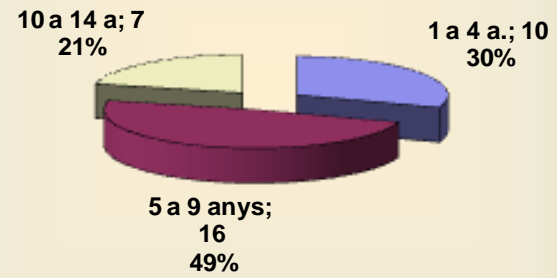
Durant aquest temps s'ha observat la necessitat de seguir amb el servei, ja que des del mateix s'ofereix tractar les situacions de violència i/o conflicte familiar

viscudes des d'una òptica diferent, ja no centrada en els episodis de violència sinó des de l'anàlisi dels patrons relacionals apresos i dels actuant en la relació materno filial, treballant des de l'òptica de la prevenció.

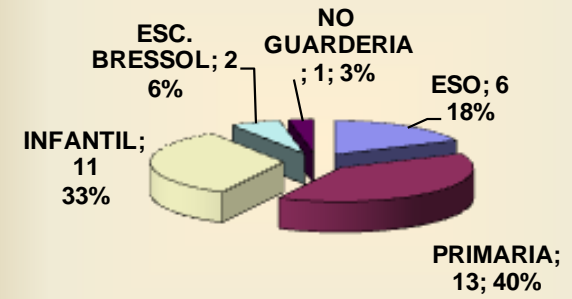
Per altra banda, els espais individualitzats amb alguns adolescents ha permès poder observar la vivència i situacions viscudes de violència familiar o conflicte i els ha permès als joves tenir un espai propi i diferenciat dels pares per poder fer un treball de manera preventiva, on ajudar-los a aprendre habilitats comunicatives per tal de millorar la seva frustració, desànim i angoixa.

A la vegada, al treballar des del Servei d'Infància amb més membres del nucli familiar (sobretot avis, tietes) ha permès millorar l'abordatge de les situacions de risc i fer un tractament més global i preventiu.

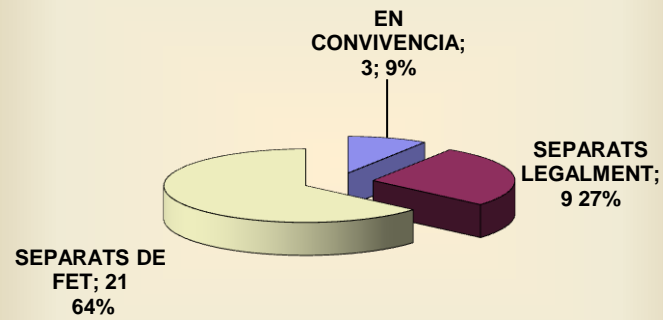
EDAT

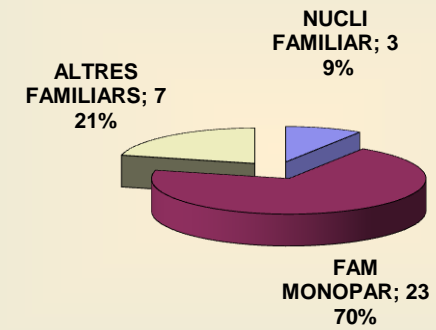
CURSESCOLAR

SITUACIO LEGAL PARES/INFANTS

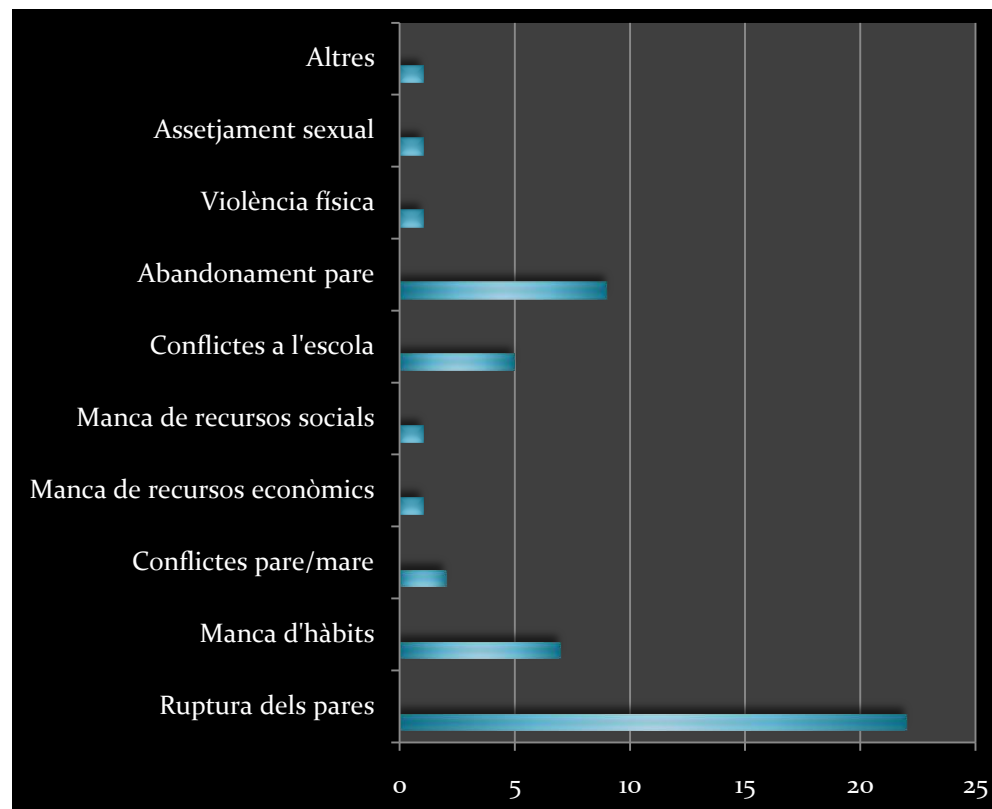

CONVIVÈNCIA ACTUAL

De les famílies que hi ha hagut ruptura, el 70% del casos l'estructura familiar és monoparental i la guarda i custòdia és de la mare o està en vies de demanar-la. En molts d'aquest casos els pares dels infants no compleixen el règim de visites acordat o no passen la pensió d'alimentació. Aquests són, entre altres, un dels motius de consulta i conflicte dins les famílies

PROBLEMES/NECESSITATS MÉS PRESENTS

Dels casos atesos durant l'any 2010 cal destacar que la ruptura dels pares és la causa principal que identifiquem com aspecte més important a treballar amb els infants. Molts d'ells presenten com a símptomes d'expressió del seu malestar: canvis de l'estat anímic, conductes regressives o problemes conductuals. També hi ha altres causes que identifiquem com són la manca d'hàbits, abandó del pare, conflictes entre pare i mare amb violència emocional i/o física, manca de recursos econòmics, situació que afecta als infants per les situacions viscudes en el nucli familiar. Per últim, hi ha una sèrie de casos que tenen a veure amb el comportament dels infants tant a casa com a l'escola, en la majoria dels casos per les experiències que aquests infants han patit.

Volem destacar que moltes vegades no hi ha només una causa o necessitat en la situació dels infants sinó que es pot associar altres causes o situacions que afecten als fills i filles encara que es pugui identificar una problemàtica principal.

B. 1.

Dinamització comunitària

En aquest àmbit el PMD desenvolupa projectes de sensibilització, prevenció i **promoció**, orientats a aconseguir una major presència i participació de les dones i, alhora, prevenir situacions de desigualtat.

La participació de les dones en els diferents àmbits de la societat permet prendre consciència del seu paper com a ciutadanes de ple dret i afavorir així una societat més justa i democràtica. Aquestes actuacions tenen l'objectiu de d'impulsar la creació de nous models de societat en el qual homes i dones es situen en condicions d'igualtat d'oportunitats.

B.1.1. **O**bservatori de les dones i la violència de gènere a la ciutat

L'informe corresponent a les dades sobre la desigualtat de gènere al municipi de l'Hospitalet de Llobregat de l'any 2009, és el tercer que es realitza des de que al 2007, s'inicia aquest projecte per part del Programa Municipal de la Dona.

Aquest tercer informe dona compta del compromís de l'Ajuntament amb les dones de l'Hospitalet, compromís que és manifesta també en el treball del grup de professionals que recullen les dades i elaboren les informacions que han permès la continuïtat i la consolidació de l'Observatori.

Com a les edicions anteriors, l'Informe es divideix en dues parts. La primera integra les desigualtats de gènere, concretament en els àmbits laborals, d'educació i serveis

socials tant de les dones autòctones com immigrades. La segona part, incideix en la violència de gènere i les seves manifestacions. Per últim, es fan unes conclusions resum de la situació.

L'objectiu principal de l'observatori és fer de suport a la lluita contra la violència de gènere, portada a terme per les diferents institucions i associacions locals. En aquest sentit, les seves funcions principals seran: avaluació, assessorament i elaboració d'informes, estudis i propostes d'actuació en relació als programes d'atenció, tractament, sensibilització, prevenció i eradicació de la violència de gènere.

L'Observatori dota a la ciutat d'un sistema integrat d'informació que ha de permetre:

- Determinar les característiques de la situació social de les dones i la seva evolució.
- Valorar els recursos i serveis d'atenció i la seva incidència, tant pel que fa a la violència vers les dones, com per les situacions de desigualtat.

Així doncs, l'Observatori aconsegueix dues funcions fonamentals:

1. Conèixer les principals situacions de desigualtat de gènere mitjançant l'anàlisi comparatiu de les característiques socio-demogràfiques dels homes i de les dones de L'Hospitalet.
2. Quantificar les situacions de violència vers les dones ateses des dels diferents serveis del Circuit d'Atenció a dones en situació de violència de gènere de la ciutat. Per poder les analitzar, identificar les necessitats d'atenció i, així millorar les derivacions i l'atenció integral.

Les conclusions d'aquest informe ens indiquen que:

La situació de les dones a L'Hospitalet de Llobregat durant l'any 2009 presenta, per una banda, una continuïtat amb la dels dos anys anteriors, anys de crisi econòmica profunda, i, per altra, certes especificitats, derivades de l'evolució d'aquesta crisi.

Al 2009, l'efecte de la crisi en el sector industrial ha estat sever amb una reducció molt alta de l'ocupació masculina. Al sector serveis, on treballen més dones, la davallada no ha estat tan important. Les conseqüències d'aquests fets s'observen a diferents àmbits per l'augment d'homes en situacions on fins ara havia majoritàriament dones, la qual cosa ha provocat que, en termes percentuals, els homes hagin empitjorat en totes les variables i les dones, també en termes percentuals, presentin una situació millor.

- L'atur femení és un 39,6% més alt que l'any 2008. Tot i això, l'increment de l'atur experimentat per les dones, en termes relatius, ha estat menys greu que el patit pels homes, com a conseqüència de la segregació ocupacional que concentra a unes i altres en diferents sectors de l'economia i llocs de treball.

- Hi ha percentualment més contractacions per a dones que per homes, tot i que s'han reduït en ambdós sexes.

- Continua la reducció de les contractacions indefinides per les dones i, per tant, la precarietat s'incrementa més que entre els homes, on també ha pujat.

- Les dones més joves tenen més precarietat. Aquesta entrada i sortida del mercat laboral provoca també que siguin les joves entre les que més ha augmentat l'atur.

- Percentualment, la presència de dones en els serveis SIOL i Centre d'Empreses s'ha reduït, mentre que en els cursos de formació ocupacional s'ha incrementat.

- Les dones ateses als serveis socials s'han incrementat en un 48% respecte a l'any anterior, tot i que percentualment i en relació a la població total, han baixat un 0,57%.

- Les demandes econòmiques de les dones als serveis socials s'han

incrementat en casi 10 punts passant del 58,6% al 2008 al 67,5% al 2009

- Al Servei d'informació, Orientació i Tramitació (SIOT) hi ha hagut una davallada important de les demandes de les dones.

- Hi ha un descens molt important dels infants atesos a les llars d'infants. El descens d'ingressos familiars i la manca d'activitat laboral en les famílies provoca que es tingui cura d'ells a l'àmbit domèstic.

- Si es té en compte les criatures que no han anat a llars d'infants al 2009, el percentatge de demandes ateses al ABSS per menors de 18 anys i l'augment de dones ateses al CAID per maltractaments amb dos o més fills/es, es pot deduir que hi ha un percentatge no menyspreable de població infantil amb necessitats econòmiques i carències importants d'altres tipus.

- Tot i que les dones continuen essent majoria entre l'alumnat universitari, al 2009 l'augment ha estat menor entre les noies.

- Increment del 5% en les visites al Centre d'Atenció a la Salut dels Joves per rebre informació sobre IVE i reducció de l'1% per anticonceptius d'emergència.

En relació a la violència, i tenint en compte la manca de dades dels mossos d'esquadra i del Jutjat de Violència de l'Hospitalet, s'observa:

- Increment d'un 17% de dones ateses per maltractaments al CAID

- Descens de la violència física, que es veu tant en les dades del CAID com en les mesures cautelars i ordres de protecció emeses pels Jutjats de l'Hospitalet, segons informacions del SGRiEPC.

- Aquest descens de la violència física pot estar també a l'arrel del descens del 6,3% del total de casos atesos pels mossos d'esquadra.

- Increment de la violència emocional dels casos atesos al CAID.

- Descens en la violència exercida per les parelles i increment de l'exercida per l'exparella.

- Augment de les dones ateses originàries de Catalunya i la resta de l'estat i descens de les dones d'origen estranger.

- Augmenta el número de dones ateses per maltractaments amb més de dos fills/es.

- Augmenten les dones ateses en atur tot i que també les que tenen un treball assalariat fix.

Com a resum, es pot dir que al 2009, i per totes les dades analitzades, la situació de les dones de la ciutat de

l'Hospitalet té dues cares. Per una banda, ha empitjorat en relació a l'economia amb totes les conseqüències que allò comporta, fins i tot per als seus fills/es. Per altra, el 2009 ha estat un any on, tot i els problemes econòmics i socials, la violència física s'ha reduït una mica, especialment l'exercida per la parella.

B.1.2.

Dintre del Pla integral de prevenció de la violència de gènere es va portar a terme la **Presentació del protocol de prevenció de la mutilació genital femenina**.

PREVENCIÓ I TRACTAMENT DE LA MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA
SÍNTESI DEL PROTOCOL D'ACTUACIÓ A LA CIUTAT DE L'HOSPITALET

PREÀMBUL

El mes d'abril de 2009 es va celebrar la primera reunió de treball sobre la mutilació genital femenina (MGF) a la ciutat de L'Hospitalet a iniciativa de l'Àrea de Benestar Social. A aquesta sessió de treball hi van convocar responsables de l'àmbit sanitari, de les forces de seguretat, del món educatiu i dels programes municipals d'Infància, Dona i Nova Ciutadania. L'objectiu era constituir una **taula de prevenció de la MGF** per iniciar un protocol d'actuació a la ciutat dins del marc d'accions encaminades a eradicar les violències de gènere. Es va atribuir la responsabilitat de coordinar dita taula a la cap del Programa Municipal per a la Dona.

Cal tenir present que la mutilació genital femenina, considerada encara legítima en algunes cultures i practicada de manera rutinària, és una de les manifestacions de les relacions desiguals i discriminatòries entre dones i homes i suposa un desafiament al respecte, a la integritat física del cos de les dones i a la universalitat dels seus drets.

És per això que els/les professionals designats pels diferents serveis de la ciutat han elaborat un pla d'actuació en MGF a la ciutat que podreu consultar a www.l-h.cat/caid, la síntesi del qual us presentem a continuació.

B.1.3.

Previsió de la violència a l'àmbit educatiu: “Bons tractes”

Iniciat al curs escolar 2007-2008, el programa de prevenció “Bons tractes” presenta un seguit d'accions adreçades a població jove i fan referència a visibilitzar la violència contra les dones, qüestionar creences que ajuden a la seva perpetuació i donar elements des de l'educació emocional a la resolució de conflictes per potenciar relacions basades en el respecte i la llibertat.

Objectius:

- Donar a conèixer el fenomen de la violència contra les dones.
- Afavorir la detecció de situacions de violència contra les dones.
- Promoure la modificació dels mites i creences que sustenten aquesta situació.
- Potenciar habilitats personals per a l'afrontament pacífic dels conflictes.
- Afavorir relacions humanes basades en valors com el respecte, la igualtat de drets i la llibertat.
- Oferir formació en el terreny de la intel·ligència emocional i de l'educació en valors

Al llarg de l'any 2010, s'han realitzat un total de 73 tallers en 11 Instituts d'Ensenyament Secundari i 2 esplais de la ciutat, amb una participació de 1588 persones

B.1.4

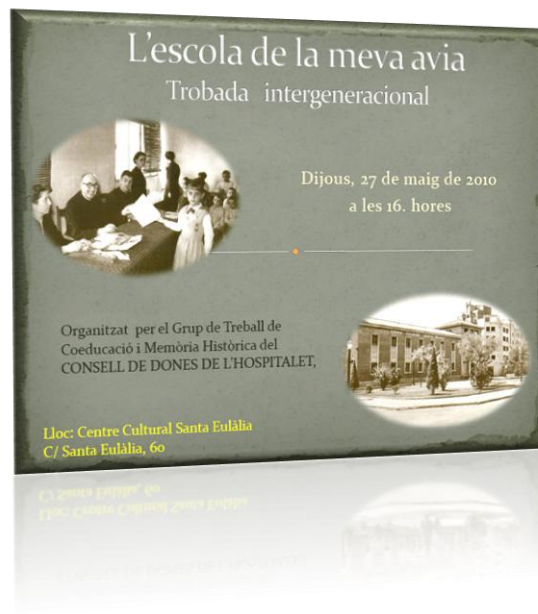
Consell de les dones

El Consell és un òrgan col·legiat de caràcter consultiu i de participació ciutadana, assessor i col·laborador del Govern municipal, dels sectors implicats en qualsevol aspecte relacionat amb les polítiques de promoció de les dones de L'Hospitalet.

Aquest Consell ha estat organitzat en: Plenari, Comissió Permanent i els Grups de Treball, que al llarg de l'any 2010 han portat a terme diverses tasques i activitats.

Grup de treball: Coeducació i memòria històrica de les dones

Al llarg del 2010, aquest grup ha realitzat un total de 7 reunions, on s'han desenvolupat les següents temàtiques: El Projecte sobre la recuperació de la memòria històrica de les dones amb l'organització de la 1ª trobada intergeneracional: *L'escola de la meva avia*, i el Nomenclàtor.

- Aquest acte forma part d'un projecte realitzat des del Grup de treball de coeducació i memòria històrica del Consell de Dones de la ciutat.

"L'escola de la meva avia" vol sumar esforços per a la recuperació de la memòria històrica de les dones de la ciutat, en aquest cas, en relació al món educatiu, centrat en els anys 30 del segle XX i l'etapa franquista.

La Trobada vol ser un pont de coneixement i trobada entre generacions.

El Grup de Treball Recursos per Dones.

Durant l'any es varen convocar 7 reunions de treball. La mitjana de participació ha estat de 5 persones.

Tot i que la mitjana és de 5 participants, en les últimes reunions es configura un grup de tres persones. És per aquest fet que amb poques participants la feina que es pot fer és poca i lenta.

Hi ha una continuació de la campanya de sensibilització de la "Dignificació del servei domèstic: UN DEURE". L'activitat principal ha estat la constant recollida de signatures.

Al novembre es fa fer un acte convocant a dones que treballen en el sector per poder difondre el treball de la campanya i augmentar la participació en el grup, però va haver molt poca participació.

B.1.5.

Entre veïnes

Aquest projecte vol reunir dones de diferents orígens culturals i compartir activitats.

Els seus objectius són:

- Establir ponts de relació i comunicació entre les dones del projecte
- Prevenir actituds xenòfobes.
- Promoure la convivència cívica entre la població de la ciutat
- Promoure els drets de les dones.

Han participat dones de 15 països diferents i amb 15 llengües distintes. De l'any 2008 fins l'any 2010 han participat una norantena de dones.

B.1.6.

Urbán Gornal

El PMD dedica una part important de la seva tasca a la intervenció comunitària, mitjançant la realització de projectes de sensibilització, prevenció i promoció, orientats a aconseguir una major presència i participació socials de les dones i al mateix temps prevenir situacions de desigualtat. El projecte Urban Gornal és un exemple d'aquestes accions comunitàries i té tres línies d'actuació:

- Actuació grupal “ *Activitats, tallers i xerrades per a dones del Gornal*”: Periòdicament el PMD organitza activitats i tallers amb temes relacionats amb la salut física i psíquica, els drets de les dones, el coneixement de recursos de la ciutat, i altres aspectes socials i familiars.

Al 2010 el PMD ha desenvolupat les següents activitats:

PUNT DE TROBADA: Aquest servei consisteix en oferir informació, orientació i assessorament a totes les dones del Gornal que estiguessin interessades en resoldre qüestions a nivell individual a través del diàleg amb una treballadora social del Programa Municipal de la Dona.

TALLER “SALUT I COS”: Taller d’exercicis físics mitjançant el qual es pretén aconseguir no només el manteniment del propi cos sinó també la relació directa entre les participants, fomentant la creació de noves xarxes socials.

TALLER “GRUPS SOCIOINFORMATIUS”: Espai on es debaten temes relacionats amb la situació de les dones a tot el món i en tots els àmbits de les diferents societats. Les participants troben informació professional, coneixement de recursos de la ciutat i un lloc adequat per poder expressar els seus neguits i dubtes.

XERRADES: Les xerrades organitzades al barri del Gornal han tingut una intencionalitat clara, arribar a totes aquelles persones que regularment no poden assistir als tallers que es programen. Mitjançant la conversa en grup de temes concrets, s’ha volgut involucrar a l’alt nombre de dones que viuen al barri del Gornal. Les xerrades han tractat temes, relacionals, de salut física i psíquica.

TALLER “RESPIRAR MILLOR PER VIURE MILLOR”: Aquest taller treballa la respiració per proporcionar eines de relaxació individual a les participants, ja que una bona respiració assegura un alt nivell de vida a les persones que ho practiquen.

TALLER “TORN DE PARAULA”: Taller dividit en blocs temàtics on es treballen des de diferents vessants de temes generals sobre la vida quotidiana de les dones. A aquest taller es programen sortides, videoforums, xerrades i testimonis.

TALLER “FEM SAFAREIG”: Taller on s’analitzen els continguts dels mitjans de comunicació amb l’objectiu d’estudiar la imatge que es transmet de les dones.

B.1.7.

Mitjans de comunicació local

A l'any 2001 es va iniciar una col·laboració setmanal amb Ràdio L'H, per donar major presència pública a les dones i debatre temes d'actualitat des de la perspectiva de gènere.

Al llarg d'aquests anys ha anat canviant la programació dels dies i hores d'emissió, així com les temàtiques tractades.

Durant l'any 2010, s'han fet 37 intervencions a la ràdio sobre temes d'actualitat.

B.I.S.

Entitats i Serveis

A l'any 2010 el PMD ha desenvolupat un seguit d'actes i activitats en col·laboració amb el teixit associatiu de la ciutat i amb l'objectiu de prevenció, promoció i participació social de les dones, entre d'altres ha estat la commemoració del 8 de març i el 25 de novembre Dia Internacional contra la violència vers les dones.

Amb motiu de la celebració del Dia Internacional de la Dona, el PMD va convidar al moviment associatiu de dones de la ciutat al teatre Joventut a la representació de l'obra **Molestias clownicas**", a la que varen assistir-hi 400 persones, i pel 25 de novembre va organitzar un acte a la Plaça de l'Ajuntament amb l'obra "3,2,1... zero tolerància a la violència de gènere" a la que varen assistir 150 persones.

A més:

Exposició sobre els usos del temps: **QUIN TEMPS TENIM?**

Presentació de llibres: *Olor de colònia* i *Eva devuelve la costilla*

Biblioteques
www.l-h.cat/biblioteques

Presentació del llibre

Sílvia Alcàntara, autora d'*Olor de colònia*, a la Biblioteca Central Tecla Sala

Olor de colònia es va convertir en tot un fenomen editorial l'any 2009.

Segons la seva autora, **Sílvia Alcàntara**, "és una història per a tots". *Olor de colònia* reviu la vida quotidiana en una de les últimes colònies tèxtils de Catalunya dels anys cinquanta. Un món ja perdut que es fa present per a les noves generacions. Una novel·la plena de força i tendresa ahora, que atrapa l'atenció i l'emoció.

Dimarts, 27 d'abril, a les 19 h (Organitzat pel Programa Municipal de la Dona)

BIBLIOTECA TECLA SALA

Av. de Josep Terradellas Joan, 44. Telèfon: 93 260 24 84

Adreça electrònica: bibteclasala@l-h.cat

Horari: els dilluns de 15.30 a 21 h; de dimarts a divendres de 10 a 21 h i els dissabtes, de 11 a 14 h i de 15 a 21 h

Transports: Metro L1: Torrassa.

www.l-h.cat/biblioteques

pm dona
Jocosa

BIBLIOTEQUES
de L'HOSPITALET
de la Sala

100x100
L'Hospitalet

Ajuntament de L'Hospitalet

Festa de la diversitat a Collblanc la Torrassa 2010

*Elaboració
d'un mural
per a la
igualtat i
contra la
violència
de gènere.*

Cicle "Dona i salut"

Taula rodona

Dijous, 25 de març, a les 16.30 hores
"Cercant millores en la qualitat de vida de les dones. Dones i salut mental"

Hi intervindran:

Cristina Mateu, psicòloga i terapeuta, que parlarà sobre els trastorns en els comportaments alimentaris (anorèxia i bulímia).

Montserrat Espuga, metgessa de família, que abordarà el tema dels trastorns freqüents en les dones, com l'ansietat, la depressió, l'automedicació i la fibromiàlgia.

Maria Ramos, treballadora social, que parlarà sobre les dones com a cuidadores de persones amb trastorns mentals (demència senil, malaltia d'Alzheimer, etc.).

Lloc: Centre Cultural Santa Eulàlia

Carrer de Santa Eulàlia, 60
08902 L'Hospitalet

Ho organitza: Programa Municipal per a la Dona. Ajuntament de L'Hospitalet

Carrer de Santa Eulàlia, 101, baixos
08902 L'Hospitalet

Preparació projecte “SECRETS I MENTIDES AL VOLTANT DE LA FEMINITAT”

Al últims mesos de l'any 2010, es va iniciar el projecte “*Secrets i Mentides al voltant de la Feminitat*” amb l'objectiu de elaborar un “reportatge-audiovisual” per mostrar l'evolució de les idees sobre la feminitat i la seva construcció històrica. Aquest audiovisual es presentarà per commemorar el Dia internacional de la Dona al 2011.

El projecte està pensat de manera específica per a que participi el moviment associatiu de dones de la ciutat.

B.1.9.

Síntesi de participació en activitats comunitàries

Nom de l'activitat	Participació
Programa de prevenció "Bons Tractes"	1751
Actes institucionals	525
Suport a Entitats i Serveis	1893
Total	4169

C.1

Servei de Documentació i Recursos

C.1.1.

Fons de documentació

El Servei de Documentació i Recursos del PMD va estrenar al juliol de 2010 un nou espai a Can Colom.

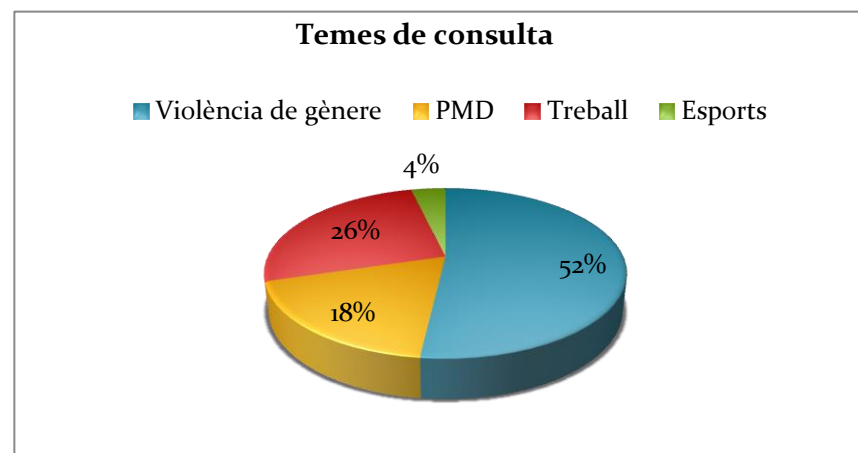
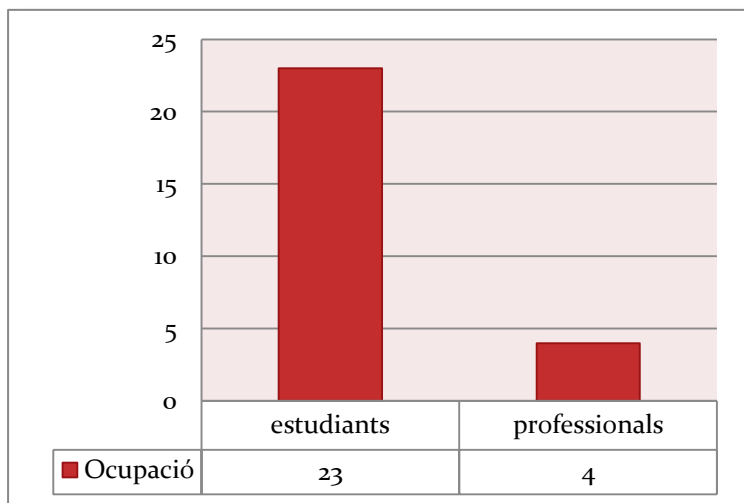
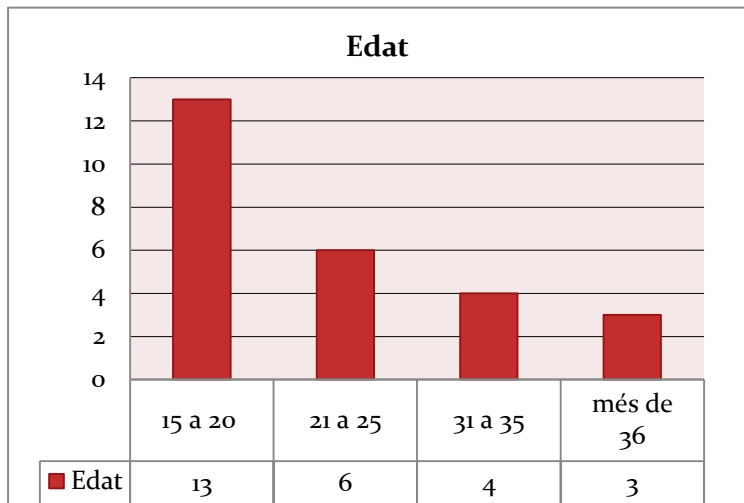
El Fons de Documentació –des de la seva creació al 1998- té els següents objectius:

- Atendre les consultes documentals que es plantegin des de la ciutadania sobre qüestions relatives a les dones.
- Donar suport documental a les necessitats informatives de les diferents àrees de l'ajuntament.
- Oferir assessorament personalitzat a estudiants, investigadors/es i professionals sobre la documentació i els recursos del Servei.
- Oferir a la població en general i específicament a les dones de la ciutat, informació sobre activitats i recursos com a mitjà de dinamització social i personal. El Fons canalitza els seus serveis en diverses modalitats: consulta en sala amb assessorament individual i personalitzat i consultes per telèfon, fax i correu electrònic.

La col·lecció del PMD compta amb 2.228 llibres, a més de 1356 fullets, 77 títols de revistes, 103 cd. 138 Audiovisuals, i ampli nombre de pòsters.

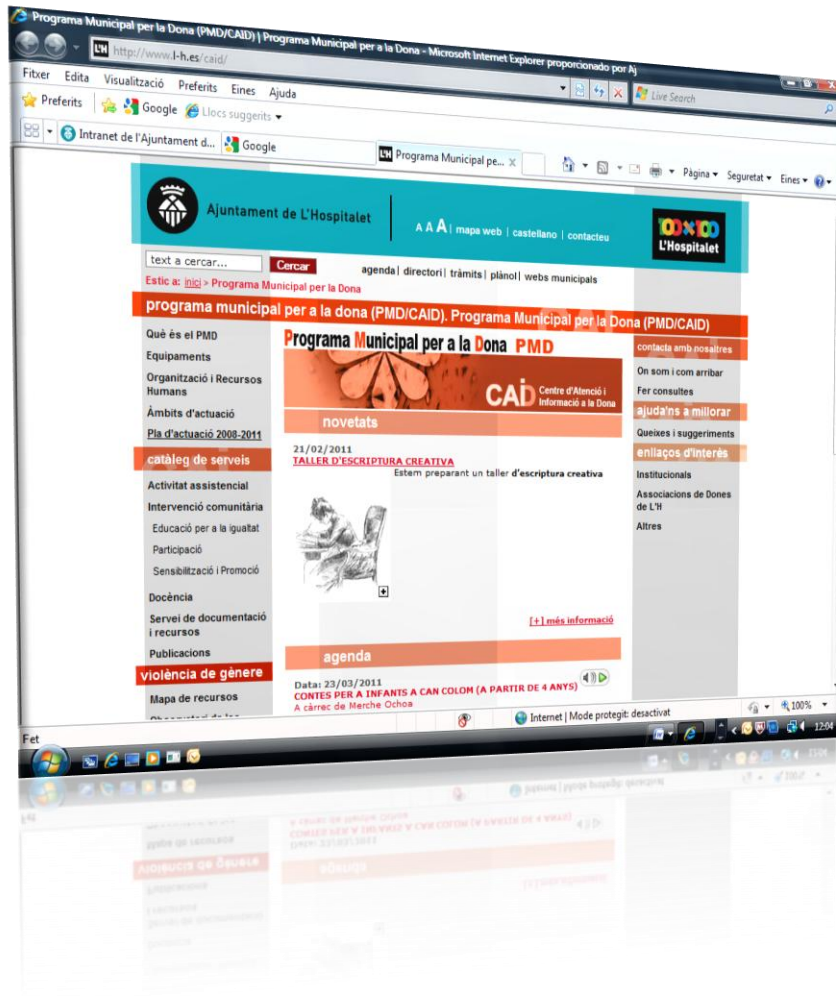
Pel que fa al servei de consultes i préstecs externes durant l'any **2010 s'han atès 393 demandes de préstecs de 116 persones**, (s'ha de tenir en compte que per motius de trasllat el Fons va estar tancat durant els mesos de juny a setembre) la majoria de material prestat han estat monografies i material audiovisual. **Pel que fa a les consultes presencials han estat 30, 5 més que l'any anterior.**

Perfil sociodemogràfic de les persones que han consultat el Fons:

C.1.2.

Web

L'any 2002, el Programa Municipal per a la Dona va inaugurar la seva pàgina Web: <http://www.lh.es/caid/>.

Al llarg d'aquest anys el percentatge de visites i visites úniques ha anat augmentat de manera constant, durant l'any 2006 es van dur a terme els treballs de remodelació de la pàgina i al gener de 2007 va ser inaugurada la nova web, vinculada amb l'agenda a la web municipal.

D. 1

Docència

Durant l'any 2010 han realitzat les pràctiques al PMD 11 estudiants:

- 2 de secundària d'integració social.
- 2 de llicenciatura de psicologia.
- 2 de formació professional branca administrativa.
- 2 de batxillerat branca administrativa
- 2 de carrera judicial

En total han dedicat 1781 hores.

A les enquestes de valoració que han respost (7), donen una puntuació mitjana de 8,3 sobre 10 i expressen la seva satisfacció.

Actes docents

S'han realitzat 21 activitats docents, que han ocupat 46 hores, i hi ha hagut 525 participants.

Alguns d'aquests actes docents han estat:

- ◆ Presentació del protocol de la Mutilació Genital Femenina MGF a la diputació de Barcelona.
- ◆ Informació del PMD a alumnes de pràctiques d'altres serveis de l'Àrea, a Professionals de l'Àrea, a Mossos d'Esquadra, a l'Escola Universitària de Treball Social de la UB, a alumnes de la Universitat Pontifícia de Perú.
- ◆ Assessorament tècnic en la confecció del Protocol per a l'abordatge de la violència a l'àmbit de Salut de Catalunya. Generalitat de Catalunya.
- ◆ Pla d'ocupació d'ajuda familiar a CEMFO, 7 Temes.
- ◆ Mòdul d'igualtat d'oportunitats a CEMFO, 5 Temes.

CONCLUSIONS GENERALS

E.

Conclusions generals

Al mes de juliol de 2010 el PMD es va traslladar a la Masia de Can Colom (ubicada molt a prop de l'anterior seu) això va comportar que les activitats i els projectes del 2010 varen quedar, necessàriament, marcats pels fets que acompanyen una mudança: preparació del trasllat, informació de nova adreça a usuaris/es i serveis, suspensió temporal d'algun dels serveis, etc. Així doncs s'ha de tenir en compte que aquesta circumstància afecta a la valoració de la memòria en l'anàlisi tan quantitativa com qualitativa.

Servei d' Atenció Personalitzada

Les dades, pel que fa al nombre de dones que consulten per primera vegada al servei d'Atenció personalitzada es manté en percentatges similars als obtinguts en anys anteriors. Però la dada que resulta rellevant és l'augment en les visites de seguiment ja que s'han realitzat 343 més que l'any 2009. Això, sobre tot, es degut a la incorporació d'una nova psicòloga al PMD que permet assumir més demanda d'atenció psicològica.

En relació al perfil sociodemogràfic segueix sent el d'una dona entre 25 anys i 45 anys, que té un o dos fills/filles, amb estudis com a mínim primaris i que consulta per problemes amb la seva parella. Cal destacar que les dones que formen part d'una unitat familiar monoparental són un 39 %, és a dir, famílies en què les dones són les que assumeixen les responsabilitats, a vegades, en condicions precàries sense els mitjans suficients per fer front a les obligacions econòmiques.

Les dones immigrants segueixen sent la meitat de les dones que consulten al Servei d'Atenció personalitzada. Aquestes dones veuen agreujada la seva situació si no disposen de permís de residència; aquesta particularitat les aboca obligatòriament a fer treballar en l'àmbit de l'economia submergida o bé a una situació de desocupació, cosa que repercuteix negativament en les seves possibilitats i limita el seu accés als recursos econòmics i socials.

A més, degut a la situació econòmica és significatiu l'augment del nombre de dones que comparteixen habitatge amb altres persones alienes al nucli familiar; aquest percentatge és bastant més elevat en el cas de les dones immigrades.

Les dades corroboren la situació de crisi econòmica en que ens trobem actualment. Hi ha, per tant, una major desprotecció econòmica i social que dificulta aquest procés de canvi personal que les dones han de fer per poder resoldre els problemes que vénen a consultar. Per això, cal arbitrar tota una sèrie de mesures o programes en les polítiques socials que tinguin en compte la situació d'aquests col·lectius de dones en perill d'exclusió social com, per exemple, les famílies monoparentals i les dones procedents de països extracomunitaris, i que es prevegi la creació dels recursos necessaris en relació a les dificultats comentades anteriorment.

Finalment, respecte a les dones que pateixen violència de gènere, es pot constatar que les mesures legals es mostren poc eficaces si no van acompanyades d'un procés personal previ i de recuperació de les pròpies víctimes. Cal desenvolupar l'àmbit preventiu i de promoció de la igualtat entre dones i homes. De moment, els esforços per promoure la igualtat de gènere es centren principalment en les dones, però els canvis que giren al seu entorn, afecten també els homes, atès que la igualtat de gènere és una relació entre dones i homes basada en la igualtat de drets, de responsabilitats i d'oportunitats en totes els àmbits de la vida.

Dinamització Comunitària

Al llarg de l'any 2010 s'han portat a terme tot un seguit d'activitats i projectes de prevenció i promoció adreçades a la ciutadania en general, però també a grups específics, un d'aquest projectes el "*Bons Tractes*", de prevenció de relacions abusives especialment dirigit a l'alumnat dels centres de Secundària, tot i que ha baixat el nombre de participants en relació a anys anteriors ha mantingut un nivell elevat de demanda, situant-se en una participació de 1.588 persones.

Cal dir, no obstant, que alguns centres escolars han fet palesa la seva preocupació per situacions d'embarassos juvenils d'alguna de les seves alumnes i per les relacions abusives que moltes vegades les acompanya. Per afrontar un tema tan complex com aquest s'està organitzant un grup de treball multidisciplinar que agrupa diferents àrees municipals de cara a l'elaboració d'un projecte específic.

El projecte URBAN GORNAL, iniciat durant l'últim trimestre de l'any 2009 ha augmentat les seves activitats i també les dones participants.

Pel que fa a les activitats adreçades a les entitats de dones i a la ciutadania en general. s'observa des de fa un temps una variació en el hàbits de la població cap a tipus de participació menys presencials. Les noves tecnologies i el fenomen de les xarxes socials juntament amb la cada vegada més abundosa oferta d'activitats fan que les maneres de relacionar-se entre les persones i amb les institucions estigui en procés continu de canvi. Això comporta, necessàriament un replantejament per part de les institucions.

Finalment, comentar que les activitats realitzades l'any 2010 han obtingut un resultat de 8,71 sobre 10 en les enquestes d'avaluació de satisfacció.

Servei de Documentació i Recursos

Al llarg de 2010 el Fons de documentació ha estat en procés de millora i renovació, tant pel que fa a la catalogació com a la ordenació física, el nou espai a Can Colom va permetre ubicar les col·leccions amb amplitud, coherència documental i comoditat.

Pel que fa a la consulta presencial s'ha invertit la tendència de l'any passat ja que al llarg de l'any 2010 la majoria de les consultes les han efectuat estudiants en comptes de professionals, especialment alumnat d'ensenyament secundari pel seus treballs de recerca. Enguany els temes més consultats han estat: la violència de gènere, el treball i el propi PMD. Tot i que el Fons va estar tancat durant dos mesos (per qüestions de reorganització i mudança) el nombre de consultes presencials va augmentar un 20%, una part d'aquestes consultes han vingut derivades de la Oficina dels Mossos d'Esquadra que orientaven a les estudiants amb treballs de recerca sobre maltractaments.

Pel que fa al préstec s'ha mantingut l'increment que ja va mostrar l'any anterior, d'altra banda, seguint la tendència de l'any passat, les persones que consulten han deixat constància de la seva satisfacció amb el servei a través de l'enquesta de satisfacció puntuant el servei amb 9'24 sobre 10.

Docència

Aquest any 2010 s'ha ampliat el nombre d' alumnat de pràctiques, així com els centres docents col·laboradors: 4 alumnes en l'any 2009 i 11 en 2010.

En quan a altres actes docents, hi havia l'objectiu d'ampliar la participació en actes docents i s'ha ampliat gairebé un 100%, d'11 actes docents al 2009 hem passat a 21 al 2010.

Les enquestes de satisfacció recollides, 7 de les pràctiques acadèmiques i 170 d'altres actes docents, ho valoren positivament donant una puntuació mitjana de 8,40 sobre 10 a les pràctiques i 8,24 sobre 10 als altres actes docents.